

Sygn. akt XXVII Ca 980/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVII Wydział Cywilny - Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodnicząca: **SSO Katarzyna Parczewska**

Protokolant: sekr. Sąd. Agata Skulimowska

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. H., T. H., M. H., E. H.**

przeciwko (...) **Sp. z o.o. z siedzibą w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie

z dnia 12 października 2016 r., sygn. akt II C 759/16

1) zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu następującą treść:

„I. zasądza od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz A. H. kwotę 400 euro (czterysta euro) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 15 grudnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 01 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, w pozostałym zakresie powództwo oddalając;

II. zasądza od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz A. H. kwotę 647 zł (sześćset czterdzieści siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. zasądza od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz T. H. kwotę 400 euro (czterysta euro) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 19 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, w pozostałym zakresie powództwo oddalając;

IV. zasądza od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz T. H. kwotę 647 zł (sześćset czterdzieści siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

V. zasądza od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz M. H. kwotę 400 euro (czterysta euro) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 15 grudnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 01 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, w pozostałym zakresie powództwo oddalając;

VI. zasądza od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz M. H. kwotę 647 zł (sześćset czterdzieści siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

VII. zasądza od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz E. H. kwotę 400 euro (czterysta euro) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 15 grudnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 01 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, w pozostałym zakresie powództwo oddalając;

VIII. zasądza od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz E. H. kwotę 647 zł (sześćset czterdzieści siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego”;

2) oddala apelację w pozostałym zakresie;

3) zasądza od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na rzecz każdego z powodów: A. H., T. H., M. H., E. H. kwoty po 480 zł (czterysta osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania w instancji odwoławczej, w tym kwoty po 450 zł (czterysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt XXVII Ca 980/17

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja strony powodowej zasługiwała na uwzględnienie w przeważającej mierze.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że postępowanie zakończone zaskarżonym przez powodów wyrokiem, toczyło według reguł przewidzianych w Dziale VI Kodeksu postępowania cywilnego, a więc w trybie uproszczonym. W trybie tym, wedle brzmienia art. 505¹³ § 2 k.p.c. jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa, co też uzasadniało formę niniejszego uzasadnienia.

W sprawie powodowie dochodzili odszkodowania za opóźniony lot, podstawę czego stanowiło Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 z dnia 11 lutego 2004 r. (Dz.Urz.U.E.L Nr 46, str. 1).

Zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. c powołanego rozporządzenia w przypadku odwołania lotu, pasażerowie, których to odwołanie dotyczy mają prawo do odszkodowania od obsługującego przewoźnika lotniczego, zgodnie z art. 7, chyba że: i) zostali poinformowani o odwołaniu co najmniej dwa tygodnie przed planowym czasem odlotu; lub ii) zostali poinformowani o odwołaniu w okresie od dwóch tygodni do siedmiu dni przed planowym czasem odlotu i zaoferowano im zmianę planu podróży, umożliwiającą im wylot najpóźniej dwie godziny przed planowym czasem odlotu i dotarcie do ich miejsca docelowego najwyżej cztery godziny po planowym czasie przylotu; lub iii) zostali poinformowani o odwołaniu w okresie krótszym niż siedem dni przed planowym czasem odlotu i zaoferowano im zmianę planu podróży, umożliwiającą im wylot nie więcej niż godzinę przed planowym czasem odlotu i dotarcie do ich miejsca docelowego najwyżej dwie godziny po planowym czasie przylotu.

Uprawienie do żądania odszkodowania zostało rozciągnięte na pasażerów lotów opóźnionych, jeżeli z powodu tych lotów poniosą stratę czasu wynoszącą co najmniej trzy godziny, którą to wykładnię przyjął Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 10 listopada 2009 r. – powołaną przez Sąd Rejonowy bez potrzeby ponownego jej przytaczania.

Cytowana norma prawna w ust. 3 przewiduje z kolei, że obsługujący przewoźnik lotniczy nie jest zobowiązany do wypłaty rekompensaty przewidzianej w art. 7, jeżeli może dowieść, że odwołanie jest spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, których nie można było uniknąć pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków. Przepis ten, odpowiada treści motywu 14 rozporządzenia, w którym ustawodawca unijny postanowił, że podobnie jak w konwencji montrealskiej, zobowiązania przewoźników lotniczych powinny być ograniczone lub ich odpowiedzialność wyłączona w przypadku gdy zdarzenie jest spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych

okoliczności, których nie można było uniknąć pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków. Okoliczności te mogą, w szczególności, zaistnieć w przypadku destabilizacji politycznej, warunków meteorologicznych uniemożliwiających dany lot, zagrożenia bezpieczeństwa, nieoczekiwanych wad mogących wpłynąć na bezpieczeństwo lotu oraz strajków mających wpływ na działalność przewoźnika.

W sprawie kluczową była więc kwestia odnosząca się do ustalenia, czy opóźnienie lotu było spowodowane zaistnieniem nadzwyczajnych okoliczności, niemożliwych do uniknięcia pomimo podjęcia wszelkich racjonalnych środków.

Należy podnieść, że z dotychczasowego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości wynika, że skoro art. 5 ust. 3 Rozporządzenia stanowi odstępstwo od zasady prawa pasażerów do odszkodowania należy go interpretować ściśle (vide: wyrok TS z dnia 11 grudnia 2007 r. w sprawie W. H. /A., C-549/07). W odniesieniu do problemów technicznych statku powietrznego, orzecznictwo unijne do nadzwyczajnych okoliczności zaliczyło nieoczekiwane wady mogące wpłynąć na bezpieczeństwo lotu, ale tylko takie, które ze względu na charakter lub źródło nie wpisuje się w ramy normalnego wykonywania działalności przez przewoźnika. W szczególności wskazano na usterki stanowiące ukrytą wadę produkcyjną wpływającą na bezpieczeństwo lotu.

Trybunał Sprawiedliwości odniósł się również do usterek technicznych samolotu, które nie stanowią wady produkcyjnej występującej w pozostałych statkach powietrznych, lecz mają wymiar jednostkowy, dotycząc konkretnego samolotu. Awaria taka pomimo, że występuje niespodziewanie, nie jest skutkiem nieprawidłowej eksploatacji statku powietrznego ani też nie została wykryta podczas regularnych przeglądów, nie mieści się w pojęciu „nadzwyczajnych okoliczności” (vide: wyrok TS z dnia 17 września 2015 roku, C-257/14 C. (...) L./K. N.).

Trybunał Sprawiedliwości wskazał, że funkcjonowanie statku powietrznego nieuchronnie wiąże się z występowaniem problemów technicznych, a przewoźnik stale jest narażony na niespodziewane problemy techniczne i powinien skutecznie panować nad zapobieganiem powstawania awarii lub nad jej naprawą, w tym wymianą części przedwcześnie wadliwych, ponieważ do tego przewoźnika należy zapewnienie obsługi technicznej i właściwego funkcjonowania statku powietrznego wykorzystywanego do celów prowadzonej działalności gospodarczej. Z tych też przyczyn Trybunał Sprawiedliwości uznał, że nie ma potrzeby, aby wypowiadać się na temat racjonalnych środków, które przewoźnik lotniczy powinien podjąć w celu rozwiązania problemu ((vide: wyrok TS z dnia 17 września 2015 roku, C-257/14 C. (...) L./K. N.).

Stan faktyczny w sprawie niniejszej jest analogiczny. Z twierdzeń strony pozwanej wynikało, że w trakcie bieżącej eksploatacji należącego do niej samolotu doszło do usterki silnika, której nie można wykryć w trakcie przeglądów. Jednocześnie strona pozwana nie powoływała się na to, że przyczyną usterki jest wada produkcyjna wskazując jedynie na to, że usterka występuje rzadko i nie mogła zostać wykryta w trakcie przeglądu. Jednakże w świetle dotychczasowego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości częstotliwość występowania problemów technicznych nie przesądza o istnieniu lub braku nadzwyczajnych okoliczności podobnie jak fakt, że dana usterka nie mogła zostać ujawniona w toku przeglądów. Stąd też wniosek o powołanie biegłego, który miał stwierdzić właśnie te okoliczności bez żadnych twierdzeń dodatkowych co do przyczyny usterki, która wykraczałaby poza normalną bieżącą eksploatację samolotu, jak wada produkcyjna, zjawiska meteorologiczne czy przyrodnicze lub akt sabotażu czy terroryzmu nie byłby pomocny w rozstrzygnięciu sprawy. W tym kontekście dla rozstrzygnięcia sprawy nie miały też decydującego znaczenia zeznania świadka J. P..

Główny zarzut apelacji okazał się uzasadniony w takim stopniu, iż doprowadził do zmiany rozstrzygnięcia Sądu I instancji na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

W ramach zainicjowanych procesów powodowie domagali się zasądzenia na rzecz każdego z nich kwot po 400 euro.

Zgodnie z artykułem 7 ust. 1 rozporządzenia, w przypadku odwołania do niniejszego artykułu, pasażerowie otrzymują odszkodowanie w wysokości: a) 250 EUR dla wszystkich lotów o długości do 1 500 kilometrów; b) 400 EUR dla

wszystkich lotów wewnątrzspółnotowych dłuższych niż 1 500 kilometrów i wszystkich innych lotów o długości od 1 500 do 3 500 kilometrów; c) 600 EUR dla wszystkich innych lotów niż loty określone w lit. a) lub b).

Przy określaniu odległości, podstawą jest ostatni cel lotu, do którego przybycie pasażera nastąpi po czasie planowego przylotu na skutek opóźnienia spowodowanego odmową przyjęcia na pokład lub odwołaniem lotu.

Faktem notoryjnym jest, iż odległość między G. a T. wynosi ok. 4000 km. Skoro powodowie domagali się z tego tytułu odszkodowania w kwocie 400 euro, żądanie okazało się uzasadnione.

W sprawie powodowie domagali się zasądzenia odsetek ustawowych: A. H. od kwoty 400 euro od dnia 10 listopada 2015 r. do dnia zapłaty, T. H. od kwoty 400 euro od dnia 10 listopada 2015 r. do dnia zapłaty, M. H. od kwoty 400 euro od dnia 10 listopada 2015 r. do dnia zapłaty oraz E. H. od kwoty 400 euro od dnia 10 listopada 2015 r. do dnia zapłaty.

Żądanie powodów znajduje swoje oparcie w brzmieniu art. 481 § 1 k.c. zgodnie z którym, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Z brzmienia art. 481 § 1 k.c. wynika, że ustawowy obowiązek zapłaty odsetek za opóźnienie dotyczy wyłącznie długu pieniężnego, a więc takiej sytuacji, gdy przedmiotem zobowiązania jest suma pieniężna.

Należało mieć jednak na względzie dyspozycję art. 455 k.c. według której jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Słusznie pozwany podnosił, iż powodowie nie wykazali, by wezwania do zapłaty zostały faktycznie pozwanemu doręczone. Z tych względów, uznać należało, że chwilą uzyskania przez przewoźnika wiedzy o roszczeniach powodów był dzień doręczenia mu odpisów pozwu w sprawie tj. w przypadku powództwa wytoczonego przez A. H. dzień 14 grudnia 2015 r., w przypadku powództwa wytoczonego przez T. H. dzień 18 stycznia 2016 r., w przypadku powództwa wytoczonego przez M. H. dzień 14 grudnia 2015 r., w przypadku powództwa wytoczonego przez E. H. dzień 14 grudnia 2015 r.

W zakresie dalej sformułowanych żądań ubocznych powodów, Sąd Okręgowy powództwa oddalił.

Należy również odnieść się do zarzutów strony pozwanej, że wobec braku przedstawienia kart pokładowych powodowie nie udowodnili, że stawili się na odprawę. Przedstawienie karty pokładowej nie jest bowiem jedynym dowodem na stawienie się na odprawę. Sąd Rejonowy dokonał wnikliwej analizy dowodów w tym zakresie i poczynił właściwe ustalenia faktyczne.

W konsekwencji podjętego rozstrzygnięcia o kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu.

Sąd Okręgowy uznał, że powodowie ulegli w nieznaczej części wywiedzionych w sprawie żądań (w zakresie roszczenia ubocznego), co uzasadniało zwrot na ich rzecz całości poniesionych przez nich kosztów procesu, na które składał się: koszt opłaty sądowej od pozwu w kwotach po 30 zł, koszt opłat skarbowych od pełnomocnictw w kwotach po 17 zł oraz koszt zastępstwa prawnego ustalony na kwotę 600 zł zgodnie z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461).

Co prawda rozporządzenie to zostało uchylone, na mocy jednak aktualnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800) do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do

czasu zakończenia postępowania w danej instancji (§ 21). Rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 2016 r. (§ 23). Uprawnione zatem było ustalenie wynagrodzenia w oparciu o dotychczas obowiązujące stawki w tym przedmiocie (powództwa zostały zainicjowane w 2015 r.).

Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika powodów w instancji odwoławczej ustalono – z uwagi na datę wniesienia apelacji: 12 grudnia 2016 r., według brzmienia rozporządzenia w tej dacie, a więc na podstawie § 2 pkt 3 w zw. z art. § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r. Na łączny koszt procesu w instancji odwoławczej składał się więc koszt opłat od apelacji w kwotach po 30 zł oraz koszt zastępstwa prawnego w kwotach po 450 zł.

W związku z powyższym, orzeczono jak w sentencji wyroku.